

Afrikagruppernas Effektrapport till FRII 2016

(organisationsnummer 802007-2446)

Kort om Afrikagrupperna:

Afrikagrupperna är en solidaritetsorganisation. Vår vision är en rättvis värld. Afrikagrupperna agerar i solidaritet med de människor som kämpar mot fattigdom och orättvisor och vi belyser och strävar efter att förändra orsakerna till ojämlikhet i det globala ekonomiska systemet. I detta arbete är Afrikagrupperna's partnerorganisationer viktiga aktörer. Afrikagrupperna är en ideell, partipolitiskt och religiöst obunden medlemsorganisation. Huvudkontoret är placerat i Stockholm.

Organisationen har sitt ursprung i solidaritetsrörelsen i Sverige i slutet av 60-talet, både genom sitt stöd till befrielseströrelserna i södra Afrika och genom att vara en stark kraft i kampen mot apartheid i Sydafrika. Idag är Afrikagrupperna verksamma i fem länder i södra Afrika: Angola, Moçambique, Namibia, Sydafrika och Zimbabwe. I dessa länder är resursfördelningen mycket ojämn, fattigdomen utbredd, och hiv-prevalensen är bland den högsta i världen. Civilsamhället står inför stora utmaningar och utrymmet för civilsamhällesorganisationers möjlighet att verka krymper i stora delar av världen, så också i regionen södra Afrika. Tillsammans med partnerorganisationer i södra Afrika har Afrikagrupperna i mer än 40 år arbetat för och i området. En lika viktig del av Afrikagruppernas verksamhet sker i Sverige genom insamling, informations- och påverkansarbete.

1. Vad vill er organisation uppnå?

Afrikagrupperna vill belysa orsaken till fattigdom och orättvis fördelning av makt och resurser snarare än att lindra symptomen. Av den anledningen arbetar inte Afrikagrupperna med välgörenhet utan med långsiktigt förändringsarbete. Solidaritet är Afrikagruppernas ledord i vår syn på samhället och i allt arbete vi utför. Vi utgår från människors rätt till inflytande och att själva bestämma över sina liv samt att det är statens skyldighet att tillgodose denna rätt. Partnerskap och ömsesidig respekt i relationen mellan människor och organisationer är för oss ett grundläggande förhållningssätt, liksom jämställdhet mellan kvinnor och män samt hushållning med jordens resurser.

Med visionen om en rättvis värld i sikte driver Afrikagrupperna sitt arbete genom tre tematiska områden, samtliga med ett rättighetsperspektiv: hiv och sexualitet; mat, naturresurser och handel; samt arbets- och levnadsvillkor. Genom stöd till för närvarande 30 organisationer och vårt arbete med insamling, påverkan och information i Sverige jobbar Afrikagrupperna för att uppnå de mål vi har satt upp för perioden 2013-2016.

Hiv och sexualitet

Inom temat "hiv och sexualitet" verkar våra partnerorganisationer för ökad tillgång till prevention och behandling av hiv samt ökad medvetenhet, kunskap och möjlighet att arbeta mot

diskriminering och stigmatisering av människor som lever med hiv. Partnerorganisationer och deras målgrupper, liksom Afrikagrupperna och våra målgrupper i Sverige ställer krav på och verkar för större tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Förståelsen för länkarna mellan makt, genus och sexualitet och hur dessa påverkar utvecklingen i stort ska öka.

Mat, naturresurser och handel

Inom temat ”mat, naturresurser och handel”, arbetar Afrikagrupperna för att kvinnor och män ska ha fått större utrymme att göra informerade val och ställa krav på bättre produktionsmöjligheter samt en ökad tillgång till marknader för småskaliga bönder. Partnerorganisationer och deras målgrupper agerar för rättigheten och tillgången till mark för marginaliserade grupper samt för ett hållbart nyttjande av naturresurser och en rättvis fördelning av vinsterna från utvinning och förädling av naturresurser inom och mellan länder. Afrikagrupperna arbetar också för ökad medvetenhet om landgrabbing och dess effekter samt hur internationell handel och investeringar påverkar matsuveränitet och utvinning av naturresurser.

Arbets- och levnadsvillkor

Inom temat ”arbets- och levnadsvillkor” arbetar Afrikagrupperna för att partnerorganisationer och deras målgrupper agerar för bättre arbetsvillkor för kvinnor och män samt ställer krav på basal service och rättigheter för marginaliserade grupper och för kvinnor särskilt utsatta för genusrelaterade maktstrukturer. Partnerorganisationerna och deras målgrupper agerar också för miljö- och klimaträttvisa samt att den negativa påverkan på miljön och klimatet för partnerorganisationernas målgrupper ska vara så liten som möjligt. Afrikagrupperna arbetar för en ökad medvetenhet hos våra målgrupper om relationen mellan arbets- och levnadsvillkor, konsumentmakt och hållbar utveckling.

Samtliga av de partnerorganisationer som Afrikagrupperna stödjer är verksamma inom ett eller flera av våra tematiska områden. I vårt val av partnersamarbeten är vi noga med att partnerorganisationens arbete ska ha ett rättighetsperspektiv samt att de ska ha en vilja och kapacitet att verka för förändring. Afrikagruppernas arbete med att öka kompetensen och kapaciteten hos de organisationer vi stödjer finansiellt är ett viktigt bidrag till ett starkare civilt samhälle i södra Afrika. Målgrupper för våra partnerorganisationer är i första hand människor som lever i fattigdom och marginalisering. Rättighetsperspektivet syftar till att ge människor kunskap och möjligheter att förändra sin situation. Målgrupper för påverkansarbete är i första hand statliga strukturer men också andra intressenter som kan utkrävas ansvar som exempelvis företag.

2. I vilket organisatoriskt sammanhang verkar er organisation?

Under Afrikagruppernas 40 år har organisation hela tiden varit en viktig del av en stark solidaritetsrörelse och ett levande civilt samhälle i Sverige. Vi anser att ett starkt civilsamhälle spelar en avgörande roll i en demokrati och att detta är ytterst viktigt både i södra Afrika och i Sverige. Civilsamhället ska inte ses som en motpol till staten utan som en nödvändig aktör för att en demokratisk stat ska kunna utvecklas.

Afrikagrupperna samarbetar för närvarande med 30 partnerorganisationer i södra Afrika. Vår roll i samarbetet är som finansiär, dialogpartner och spindeln i nätet vid utbyten och möten mellan organisationer. Vi driver inte någon egen verksamhet i södra Afrika, då vi anser att de organisationer Afrikagrupperna stöder genomför detta arbete bättre än vi. Verksamheten blir på så sätt också tydligare förankrad i de samhällen där den bedrivs. Både i Sverige och i södra Afrika läggs en stor vikt vid nätverkande och samarbeten. Bland annat är vi medlemmar i Concord Sverige, Fair Trade och SwedWatch. Varje organisation har sina kompetenser och kan bidra på

olika sätt i t.ex. en informations- eller påverkanskampanj. På så sätt stärker vi varandras arbete. I Sverige är Afrikagrupperna aktiva i flera olika nätverk.

Vårt arbete i södra Afrika är tydligt kopplat till vårt insamlings-, informations- och påverkansarbete i Sverige. Arbetet bygger till stor del på engagemang från våra medlemmar och vi uppmuntrar till kontakt mellan medlemmar och de organisationer vi stödjer i södra Afrika. Därför bjuder vi regelbundet in representanter från våra partnerorganisationer till att besöka Sverige och delta i den verksamhet vi bedriver här. Genom vårt praktikantprogram ger vi också möjlighet för medlemmar och andra intresserade att praktisera hos någon av våra partnerorganisationer. I det arbete vi bedriver i Sverige använder vi exempel från våra partnerorganisationer bland annat för att visa hur beslut som fattas i Sverige och Europa påverkar människors liv på andra sidan jorden.

3. Vilka strategier har ni för att uppnå era mål?

Långsiktighet och partnerskap

Afrikagrupperna har ett antal övergripande strategier som vägleder oss i vårt solidaritetsarbete och som vi utgår från i all vår verksamhet. Förutom solidaritet, jämställdhet och ett rättighetsperspektiv är partnerskap och långsiktighet viktiga ledord för oss.

Ett bra partnerskap bygger på delade värderingar och vision samt att ha en regelbunden dialog. Partnerskapet innebär för Afrikagrupperna mer än bara finansiellt stöd då det handlar om att utbyta erfarenheter och samarbeta kring olika frågor vilket gynnar båda parter. Partnerskapet innebär också ett ömsesidigt förtroende och en öppenhet mellan parterna. Även om Afrikagrupperna många gånger är en liten givare är vår ambition att vara en aktiv, lyhörd och stödjande partner som har en nära kontakt med de organisationer vi stödjer.

För att organisationer ska kunna fungera väl krävs ett visst mått av förutsägbarhet i samarbetet och det finansiella stödet. Av den anledningen ger Afrikagrupperna stöd till organisationer i sin helhet och inte till enstaka projekt, ett så kallat budgetstöd. Detta ger partnerorganisationen möjlighet att strategiskt planera sitt arbete och sin budget och utföra verksamheten på ett hållbart och långsiktigt sätt. Detta är en mycket viktig del av vår strategi som syftar till att det är organisationerna själva som bäst vet var pengarna behövs och var och när verksamheten ska utföras.

Afrikagruppernas förändringsteori

Vår utgångspunkt är att kvinnor och män såväl som stater ska ha möjlighet att påverka och bestämma över sina egna liv och utveckling. Vi tycker att regering och statliga strukturer ska tillgodose basbehov för medborgare och garantera deras grundläggande mänskliga rättigheter. Att jobba med jämställdhet mellan män, kvinnor, flickor och pojkar på alla nivåer är en nyckelfaktor för utveckling och förändring. Det är också en grundläggande rättighet att inte bli diskriminerad på grund av sitt kön.

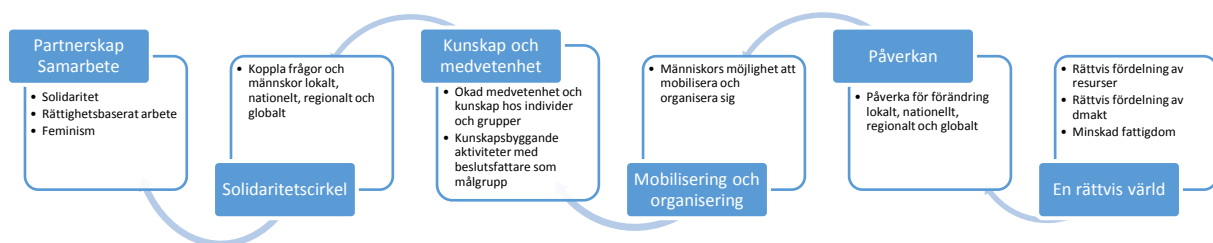
System och strukturer är föränderliga, inte statiska. Däremot underlättas inte förändring av de som har makt och privilegier. Den måste drivas av människor som kräver sina rättigheter, fattiga och/eller marginaliserade, samt de som stöder dessa grupper. Här har civilsamhället en mycket viktig roll. Därför ger Afrikagrupperna också stöd till rörelser och nätverk som är mycket viktiga för ett levande civilsamhälle. Afrikagruppernas stöd till våra partnerorganisationer är ett bidrag till stärkandet av det civila samhället i södra Afrika.

I stora drag ser stöd- och samarbetskedjan ut så här:

För Afrikagrupperna tar förändringsarbete utgångspunkt i människors engagemang och organisering. Att skapa möjligheter till ökad kunskap, medvetenhet och tilltro till den egna förmågan är en katalysator för förändring. Förändring handlar i första hand om att bli medveten om sina rättigheter och vilka krav man kan ställa, men också om att ha möjlighet och verktyg att kräva sina rättigheter samt att kunna påverka sin egen situation och sin omgivning.

Afrikagruppernas förändringsteori ser ut så här:

För individen handlar det om attityd och beteende, att känna till sina egna rättigheter och ha en reell möjlighet att förändra sin egen situation. Nästa nivå handlar om att människor kommer samman för att förbättra sin situation och kräva förändring. Det kan handla om deltagande i en

organisation, rörelse, förening, nätverk eller liknande. Även här är medvetenhet och kapacitetsbyggande viktigt. Organisering skapar en plattform och verktyg för förändring. På samhällsnivå (lokalt, nationellt eller internationellt) handlar förändring om stiftande av policies och lagar samt att dessa efterlevs. Det gäller statens och statliga strukturers agerande, distribution av resurser, företags inflytande, ekonomiska intressen etc. Här är påverkansarbete, mobilisering och opinion viktigt för att åstadkomma förändring.

Kunskap, information och påverkan

Afrikagruppernas arbete bygger på kunskap om de sammanhang och frågor vi verkar inom. Därför är kunskapsutveckling, erfarenhetsutbyte och kontinuerligt lärande en viktig förutsättning för vår verksamhet. De förändringar vi vill åstadkomma handlar om att ändra maktstrukturer, regler och attityder. Det handlar om att påverka beslut och skapa stöd för förändring. En viktig del av vårt arbete sker därför i Sverige genom att informera om samt bedriva kampanjarbete och opinionsbildning för de frågor vi arbetar med.

Utvecklings- och rättighetsarbetet i Afrika går hand i hand med informations- och påverkansarbetet i Sverige. Våra samarbetspartners erfarenheter av hur den orättvisa resurs- och maktfördelningen yttrar sig blir levande exempel för Afrikagruppernas påverkans- och informationsarbete i Sverige. Kontakten mellan medlemmar, givare och partnerorganisationer kan engagera fler personer i Sverige såväl som i södra Afrika och öka vår samlade kunskap om de orättvisor vi tillsammans arbetar mot. Med en nära kontakt mellan vår verksamhet i Afrika och Sverige ökar legitimiteten för vårt förändringsarbete. Därmed blir genomslagskraften i påverkansarbetet större.

4. Vilken kapacitet och vilket kunnande har ni för att uppnå ert mål?

Afrikagruppernas verksamhet styrs av dess medlemmar, medlemsorganisationer, årsmöte och styrelse. Styrelsen har också ett verkställande utskott som är aktivt mellan styrelsemötena. Organisationens arbete leds av en generalsekreterare utsedd av styrelsen. Afrikagrupperna har ett kansli i Sverige och ett regionalt kontor i Johannesburg, Sydafrika varifrån verksamheten i södra Afrika administreras.

Ideellt arbete utförs på olika nivåer i organisationen. Vi har ideellt arbete som utförs som förtroendeuppdrag i styrelse, styrelseutskott och arbetsgrupper. Vi har även kontorsvolontärer på vårt kontor i Stockholm. Ett stort ideellt arbete utförs också lokalt av våra medlemmar och lokalgrupper. I samband med vissa kampanjer har särskilda kampanjgrupper bildats som också arbetar ideellt. Effekten av det ideella arbetet är betydande såväl ekonomiskt som arbetsmässigt för att uppnå Afrikagruppernas mål.

Medlemmarnas kunskap, engagemang och solidaritet är ryggraden i Afrikagruppernas verksamhet. Många av organisationens medlemmar har en djup kunskap om våra frågor och erfarenhet från de länder där vår verksamhet bedrivs. De är en ovärderlig resurs för Afrikagrupperna. Varje år genomförs en mängd aktiviteter runt om i landet i syfte att sprida vårt budskap, påverka för förändring och att samla in pengar.

Afrikagrupperna är en av Sidas ramorganisationer vilket innebär att vi har genomgått en ramkriteriebedömning. Att vara en godkänd ramorganisation är en kvalitetsstämpel på att organisationen har den kapacitet, legitimitet och trovärdighet som krävs för att bedriva ett hållbart utvecklingssamarbete. De nätverk där vi är aktiva är också en viktig resurs när det gäller kontakter och kapacitetsutveckling för oss som organisation. Vi träffar regelbundet andra organisationer genom de nätverk som finns för kommunikatörer, generalsekreterare, controllers och metodutvecklare.

Afrikagruppernas verksamhet finansieras till största delen av Sidamedel (anslagsposten Enskilda organisationer) där vi bidrar med tio procent egeninsats. Vi har även en del andra finansiärer som exempelvis Universitets- och Högskolerådet för vårt praktikantprogram och Fredsmiljonen för vårt kampanjarbete. Vi söker också finansiering från Radiohjälpen för vårt utvecklingssamarbete. En del av vår verksamhet finansieras helt av egna medel.

Vi har en årlig omsättning på runt 50 miljoner kronor och en insamlingskapacitet på drygt 8 miljoner kronor. Vi har ca 2400 medlemmar samt 6 medlemsorganisationer och 11 lokala Afrikagrupper. Flera av våra medlemsorganisationer och lokala Afrikagrupper är också stödgrupper som bidrar till Södra Afrikainsamlingen. Drygt 11 000 personer ställer sig också bakom vårt arbete och ger sitt stöd som givare. Eftersom vi är en ideell medlemsorganisation är vi beroende av våra givare och våra medlemmar. Vi strävar efter att växa och öka vår insamlingskapacitet för att minska vår sårbarhet och vårt beroende av stora externa finansiärer.

5. Hur vet ni om er organisation gör framsteg?

För varje tematiskt program finns det ett långsiktigt utvecklingsmål och 3-4 programmål som ska kunna nås på fyra års sikt. För varje enskilt delmål har vi satt upp förväntade resultat som i sin tur är kopplade till ett antal indikatorer. Vår resultatkedja ser ut så här:

Utvecklingsmål (Impact)	Långsiktiga mål som inte är tidsbestämda. Ger vårt arbete en riktning. På denna nivå mäter vi inte resultat.
Mål (Objectives)	Afrikagruppernas programmål för organisationen som helhet. Utfall från varje land mäts och analyseras. Resultaten vägs sedan samman och presenteras på en mer övergripande nivå.
Förväntat resultat/effekter (Expected outcomes)	Afrikagruppernas programmål på landnivå. Utfallet baseras på de resultat som presenteras från våra partnerorganisationer. Mätningen sker med hjälp av ett antal kvantitativa och kvalitativa indikatorer.
Partnerorganisationernas egna utfall	Partnerorganisationerna har sina egna planer med mål och indikatorer. Några av dessa är kopplade till Afrikagruppernas förväntade resultat.
Aktiviteter	Programaktiviteter i södra Afrika planeras, utförs och mäts av våra partnerorganisationer. I Sverige bidrar de olika aktiviteter Afrikagrupperna genomför till våra egna förväntade resultat på effektnivå.

Alla förväntade effekter och resultat har indikatorer kopplade till sig. De flesta av våra indikatorer är kvantitativa, av typen ”antal tillfällen”, ”antal personer” etc. I vissa fall har de dock kompletterats med mer kvalitativa indikatorer som ”ökad kunskap”, ”ökad kvalitet”, och/eller ”ökad tillgång till”. Indikatorerna är i möjligaste mån genuskänsliga så att en analys kring hur verksamheten gynnar jämställdhet blir möjlig.

Resultaten bedöms genom en kvalitativ analys baserad på utfallen från varje land. Någon kvantitativ sammanslagning av resultaten från indikatorerna görs inte då de skiljer sig från land till land och bygger på partnerorganisationernas mycket varierande verksamhet. Resultaten används snarare som exempel i den kvalitativa analysen. Utfallet presenteras årligen per förväntat resultat i en målmatris samt i narrativ form tillsammans med en analys.

I stora drag tittar vi på i vilken utsträckning partnerorganisationen har bidragit till att situationen för målgruppen har förändrats. Vi är medvetna om att det inte är möjligt att uppfylla våra mål helt på egen hand. I allt vårt arbete ser vi därför vår roll som bidragande till uppfyllnad av utvecklingsmålen. Vi bidrar tillsammans med en mängd andra aktörer till resultat och förändring.

Afrikagrupperna följer upp verksamheten genom en nära kontakt med partnerorganisationerna. Två gånger per år görs fältbesök till varje organisation. Vid dessa besök ges också möjlighet till feedback och frågor samt dialog kring utvecklingen av samarbetet och verksamheten. Samtliga partnerorganisationer bjuds också in till tematiska konferenser vid något tillfälle varje år.

I samband med att ett samarbete inleds upprättas en beskrivning av organisationen och dess verksamhet. Denna följs sedan upp i form av interna rapporter kring utvecklingen hos partnerorganisationen och av samarbetet vilka fungerar som underlag för bedömningen av hur fortsatt stöd ska se ut.

Under varje verksamhetsperiod gör vi någon form av större utvärdering kring hur arbetet går inom våra program. Dessa utvärderingar genomförs av externa oberoende parter. Resultatet av dessa ligger till grund för utarbetande av verksamhet och mål för nästkommande period. Under 2015 genomfördes en utvärdering av vår kommunikation och en av vårt partnersamarbete och stöd till organisationsutveckling. Afrikagrupperna utför också utvärderingar och systemrevisioner av partnerorganisationerna vid behov.

6. Vad har ni åstadkommit så här långt?

Verksamhet och resultat för 2015

Nedan följer en beskrivning av vilket fokus vi har haft inom våra teman samt ett axplock av alla de resultat vi och våra partnerorganisationer har uppnått under 2015. I Afrikagruppernas stadgar finns fem syften med vår verksamhet beskrivna. Arbetet inom samtliga teman bidrar till ett av dessa syften - *att människor i Afrikagruppernas verksamhetsländer har ett reellt inflytande i frågor som rör deras liv.*

Rättigheter, hiv och sexualitet

Inom temat rättigheter, hiv och sexualitet verkar våra partnerorganisationer för ökad tillgång till prevention och behandling av hiv samt ökad medvetenhet, kunskap och möjlighet att arbeta mot diskriminering och stigmatisering av människor som lever med hiv. Partnerorganisationer och deras målgrupper, liksom Afrikagrupperna och våra målgrupper i Sverige ställer krav på och verkar för ökad tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Vi strävar också efter att förståelsen för sambanden mellan makt, genus och sexualitet och hur dessa påverkar utvecklingen i stort ska öka.

Flera av Afrikagruppernas partnerorganisationer arbetar med hemsjukvårdare för att kunna stötta och hjälpa personer som lever med hiv, men som av olika anledningar har svårt att själva ta sig till en klinik.

Othoko, Afrikagruppernas partnerorganisation i norra Moçambique, har under 2015 fortsatt sitt viktiga arbete med hemsjukvård, matpaket och arbete mot stigma och diskriminering mot

personer som lever med hiv. För närvarande har Othoko 72 hemsjukvårds-aktivister som besöker de 104 patienter som är inskrivna för hemsjukvård. Othoko har även 25 ungdomsaktivister som genom bland annat teater, information på skolor och radioprogram når ut med information och skapar diskussion kring reproduktiv och sexuell hälsa, stigmatisering och diskriminering.

Gracinda Samson kommer från Maputo i södra Moçambique men bor sedan sin ungdom i Cuamba i norra Moçambique. Hon har fått vård av Othoko och idag är Gracinda själv en hemsjukvårds-aktivist i organisationen. Tre gånger i veckan gör hon hemsjukvårdsbesök och levererar matpaket så att patienterna ska kunna ta sina mediciner på rätt sätt.

”Det är farligt att inte följa råden. Att bli sjuk är inte att dö. Jag är som du, jag tar också de här medicinerna, säger jag till de envisa, de som är rädda. Det är rädsla som är risken. Det är att inte acceptera som är risken. Aktivisternas stöd är viktigt. Det finns de som jag, som inte har någon familj eller anhöriga i området. Jag är lycklig för Othoko har räddat mitt liv”, säger Gracinda.

Gracinda Samson utanför Othokos kontor i Cuamba, Moçambique, Foto: Mitra Mäki

På landsbygden i regionen Chiredzi i Zimbabwe samarbetar Afrikagruppernas partnerorganisation FACTs lokala kliniker för att minska stigma och uppmuntra till hälsobesök. I korthet skulle man kunna säga att de startat en folkhälsorörelse. Genom att arbeta med hemsjukvårdare kan de nå dem som bor långt ifrån klinikerna och sjukhusen. FACT startar upp självhjälpsgrupper, bedriver utbildning samt stöttar och ger bidrag till mindre inkomstprojekt som ger möjlighet att bekosta den näringsriktiga mat som bromsmediciner kräver. De har en stor del i att förmå människor att ta del av hälsovård när sociala normer kan verka åt andra hållet.

Under 2015 startade FACT kampanjen VCT@work som är planerat att bli en årlig kampanj. Under den två månader långa kampanjen lyckades FACT få 3250 kvinnor och 3177 män att testa sig mot hiv. Totalt nåddes nära 19 000 personer av kampanjens budskap.

Som ett resultat av aktivt arbete med SRHR i området föds så gott som alla barn idag utan hiv-virus. Under 2015 har FACT etablerat 21 stödgrupper med totalt 105 personer. Detta utgör en plattform för kvinnor att dela information och stötta varandra under och efter graviditeten. Det är mycket tack vare dessa grupper som de flesta kvinnor också väljer att uppsöka en klinik i ett tidigt skede av graviditeten samt följa de medicinska råd som ges. Alla gravida kvinnor har idag tillgång till bromsmediciner. Det finns även liknande grupper för män.

Ela Marovie Foto: Agnes Nygren

Ela Marovie är en av de kvinnor vars liv vände efter att hon träffat FACT Chiredzi. Hon är med i en grupp som kallar sig mamma-till-mamma.

-Jag har levt med hiv sedan 2009 men jag är frisk och stark som en ox. Min förstfödda son är idag 20 år gammal och jag trodde det skulle bli mitt sista. Det var en jobbig tid. Jag gick med i mamma-till-mamma och där fick jag lära mig att jag skulle kunna föda ett barn utan hiv. Vi stöttar varandra och sprider information. Jag var inte längre ensam och skämdes inte längre.

FACT Chiredzi och kvinnorna i självhjälpsgrupperna såg det som sin uppgift att också få männen att övervinna skammen och bredda sina kunskaper.

- Vi pratade med några av de äldre männen i byn och sedan 5 år tillbaka har de också en grupp som de kallar manliga vinnare. Det är lättare för män att prata med män. De lyssnar bättre på varandra. De pratar vett med män i barer, de förklarar brosmsmedicin och uppmuntrar till ett ansvarsfullt vuxenliv. Gruppen växer hela tiden.

-Idag är det färre som skiljer sig, våldet i hemmen har minskat och fler går och testar sig tillsammans. När ett par får reda på sin status tillsammans får man gemensam information om vad det innebär och vem som bär skulden får mindre betydelse om man vet hur det går att leva med.

En av klinikernas läkare, Edward Mukumbiri, styrker Elas berättelse.

-Vi har inte haft ett enda barn som fötts med hiv sedan 2009. Innan dess var det praktiskt taget ingen man som följde med sin hustru hit. Idag slår ungefär 20 procent av männen följe med sin hustru för både hivtestning och mödravårdskontroller. Det är en stor skillnad på kort tid.

I Namibia fortsatte The Namibian Planned Parenthood Association (NAPPA)'s arbete med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter med speciellt fokus på unga. Det är fortfarande svårt att få människor att uppsöka de kliniker och den service som finns även om den är gratis. Nappa jobbar både tillsammans med lokala ledare och politiker, sprider information om sin verksamhet via radio och arbetar med uppsökande verksamhet genom sina mobila kliniker. För att locka fler besökare till sina ungdomscenter och kliniker utvecklar NAPPA just nu nya delar av sin verksamhet som bibliotek och fri tillgång till internet.

Varje år arrangerar NAPPA en vägblockad under de perioder då människor är lediga och reser mer. Man har märkt att riskbeteendet ökar hos många just under ledigheterna. NAPPA får då tillfälle att dela ut information kring säkert sex, var man kan få råd och stöd samt test mot hiv. De delar ut kondomer. Under 2015 delade NAPPA ut 66 044 kondomer och 3976 kvinnor och 1575 män testades för Hiv av NAPPA (6 procent testade positivt)

Wellness Foundation har fortsatt sitt arbete med att mobilisera hemsjukvårdare i Sydafrika och regionen. Under 2015 upplevde dock Wellness Foundation stora ekonomiska och organisatoriska svårigheter vilket har påverkat det regionala arbetet med mobilisering av hemsjukvårdare. I dagsläget finns det tyvärr ingen annan organisation med tillräcklig kapacitet som har kunnat gå in i Wellness ställe för att ta över den koordinerande rollen. Trots detta lyckades man organisera två strategiska regionala möten med representation från Zimbabwe, Swaziland, Moçambique, Angola och Sydafrika. Man har också producerat och distribuerat

två nyhetsbrev innehållande erfarenheter av mobiliseringsarbetet från de fem deltagande länderna. Denna produktion når de 2 500 medlemmarna i det regionala nätverket för hemsjukvårdare.

I Angola genomför ADRA Benguela tillsammans med hälsoministeriet utbildningar för traditionella barnmorskor. Under 2015 vidareutbildades 29 barnmorskor i området i samband med att de mottog ”baby-kit” och annan utrustning för prenatal vård. De traditionella barnmorskorna betyder enormt mycket för de kvinnor som inte har möjlighet att uppsöka en vårdinrättning för att föda. Under 2015 var det 150 gravida kvinnor som fick vård, råd och stöd av de traditionella barnmorskorna i området kring Benguela. Efter ADRA:s satsning på barnmorskeutbildning har antalet förlossningar på sjukhus och vårdcentraler ökat, liksom antalet gravida kvinnor som söker rådgivning. Det gör livet säkrare för både mammor och barn i Angola.

Suzana längst till vänster med sin yngsta i famnen tillsammans med andra mammor och barn som fått babykit. Foto: Mitra Mäki

Suzana Namoco är 40 år och mamma till sju barn. Hon bor i Chicuma utanför Benguela i Angola. Suzana arbetar som traditionell barnmorska och 2005 kom hon i kontakt med ADRA. Genom ADRA fick hon vidareutbildning om hur förlossningar kan göras säkrare samt en komplett utrustning med verktyg och engångsmaterial för att förlösa barn. Många familjer bor långt bort från vårdcentralen, det är dåliga vägar och det finns ingen lokaltransport. Många familjer väljer därför att föda hemma, som de gjort i generationer.

ADRA och barnmorsketeamet fortsätter att arbeta för att fler ska söka rådgivning och föda på vårdcentralen. Det är stor skillnad mellan att föda hemma och på en vårdcentral. På vårdcentralen får mamman gå på rådgivning samt kontroller och förlossningen utförs med utbildade barnmorskor. Efter födseln görs kontroller, barnet vaccineras och mamman får den vård som hon behöver.

I Sverige hade kampanjen ”Vem har rätt till din kropp?” två kampanjperioder: En i maj med fokus på SRHR, mödradödlighet och rätt till laglig och säker abort och en i november-december med fokus på hiv. Syftet var både att sprida kunskap och information kring mödradödlighet, hiv och våld mot kvinnor samt att samla in pengar. Vårt fokus på insamling har medfört att vi nått ut till många, med informationsspridning som en bonus.

Mammakampanjen är framförallt en online-kampanj, med material på hemsidan och berättelser från partnerorganisationer på bloggen och Facebook. Vi har fortsatt använda en uppdaterad version av vår illustrativa infografik ”Fyra sätt att rädda mammors liv” som lyfter vikten av tillgång till mödravård och barnmorskor; tillgång till preventivmedel; rätt till laglig och säker abort och tillgång till hiv-behandling. Vi har även tagit fram en informationsfolder till kampanjen. Under maj publicerade vi tio personliga och starka texter på bloggen med skribenter från både Sverige och södra Afrika. Gästbloggserien var framgångsrik och inläggen nådde fler läsare än vad våra blogginlägg vanligtvis gör. Både på bloggen och i Agera, vår papperstidning som kommer ut fyra gånger om året och når samtliga medlemmar och givare, lyfte vi våra partnerorganisationers arbete mot mödradödlighet. Mamma-kampanjens budskap nådde också många av våra givare genom att den lyftes i samlingsbrev, gåvokort och i vår ring-kampanj.

Den digitala hiv-kampanjen "julbordet", som lanserades i november 2014, fortsatte även i år (www.afrikagrupperna.se/julbord). Kampanjen huvudsyfte är insamling, men den fungerar även som informationskampanj. Läs mer under insamling på sidan 19. När du köper en plats vid julbordet får du möjligheten att dela din handling via Facebook eller e-post. Under kampanjperioden lyfte vi partnerorganisationernas hivarbete på bloggen, hemsidan och i Agera.

Under slutet av året tog Afrikagrupperna aktiv del i den internationella kampanjen *16 Days of Activism against Gender Based Violence*. Syftet med kampanjen är att belysa genusbaserat våld, framför allt mot kvinnor, som ett globalt problem. Styrelsens aktivistgrupp beslutade tillsammans med medlemmar på medlemsmötet att ta ställning mot destruktiva maskuliniteter. Vi publicerade 17 starka texter på bloggen av gästförfattare både från Sverige och den afrikanska kontinenten.

Inför *16 Days of Activism* arrangerade vi även ett seminarium om normer och stereotyper. Vi visade dokumentären *The Mahoyo Project* och hade paneldiskussioner med intressanta talare. Eftersom vi inte hade någon gäst från södra Afrika, använde vi foton och citat från representanter från våra partnerorganisationer.

Foto: Anna Svensson och Agnes Nygren

Målen och arbetet inom detta tema bidrar till att uppfylla Afrikagruppernas syfte – att människor i Afrikagruppernas verksamhetsländer garanteras sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter samt tillgång till information, prevention och behandling av hiv.

Rättigheter, mat, naturresurser och handel

Inom temat rättigheter, mat, naturresurser och handel, arbetar Afrikagrupperna för att kvinnor och män ska ha fått större utrymme att göra informerade val och ställa krav på bättre produktionsmöjligheter samt en ökad tillgång till marknader för småskaliga bönder och producenter. Partnerorganisationer och deras målgrupper agerar för rättigheten, och tillgången till mark för marginaliserade grupper, där kvinnor oftast är de som drabbats hårdast, samt för ett hållbart nyttjande av naturresurser och en rättvis fördelning av vinsterna från utvinning och förädling av naturresurser inom och mellan länder. Afrikagrupperna arbetar också för ökad medvetenhet om landgrabbing och dess effekter samt hur internationell handel och investeringar påverkar matsuveränitet och utvinning av naturresurser.

I Moçambique har Livaningo fortsatt sitt arbete med att uppmärksamma vad storskaliga monokulturer har för konsekvenser för miljön. Till exempel påverkas ekosystemet och den biologiska mångfalden negativt, det kan även orsaka erosion och okontrollerade bränder. Livaningo arbetar i lokala samhällena och med olika tekniker för att förbättra ett hållbart jordbruk.

"Vi vill inte ha en utveckling där vår befolkning blir förlorare medan utländska företag kan göra stora vinster och förse andra länder med mat. Om ni vill utveckla våra områden för att odla soja, berätta för oss hur vi kan äta soja och hur vi kan ta del av produktionen." säger Sheila Rafi Natural Resource Manager på Livaningo.

Sheila Rafi, Foto: Mitra Mäki

Livaningo har också fortsatt att sprida kunskap kring luftföroreningar orsakade av matlagning på träkol. Tre kvinnor beräknas dö varje dag i Moçambique på grund av de luftföroreningar matlagning på träkol orsakar. Samtidigt orsakar kolkonsumtionen skogsskövlingar. Målet för Livaningo är att Moçambique har hållbara och förnyelsebara energikällor och att ingen ska behöva laga mat på kol. Organisationen kämpar för en ren och hållbar energi och har som ett steg i denna riktning tagit fram en energieffektiv spis, som förbrukar hälften så mycket kol som de konventionella kolspisarna, vilket är bättre både för hälsan och för ekonomin. Samtidigt som de blivande användarna får utbildning i hur spisarna ska användas informeras de också om miljö kopplat till hälsa och farorna i att andas in kol.

Under 2015 lyckades Livaningo få 1800 familjer i Manhiça och Magude-distrikten att använda förbättrade spisar. Idag är det över 98 000 familjer som använder dessa spisar runt om i Moçambique.

Foto: Mitra Mäki

Denna verksamhet ger en säker inkomst och det finns en efterfrågan”, säger Maria Mateus Ndlhate, ordförande för MBEU som håller i en spis tillverkad av MBEU-kooperativet. Kooperativet får stöd av Afrikagruppernas partnerorganisation Livaningo.

I Sydafrika har SPP fortsatt att arbeta för rätten till land för småskaliga jordbrukare. En viktig del i detta arbete är att stärka kvinnor i jordbrukssektorn och SPP erbjuder därför "safe spaces" för kvinnor där de kan diskutera svårigheter de stöter på i det mycket patriarkala samhället. Här får kvinnorna möjlighet att dela personliga erfarenheter och historier och de som har deltagit i dessa samtal har lyft fram att "body politics" inte kan ses som en separat fråga utan är en högt verklig del av kvinnornas kamp för rätten till mark och ekonomiskt oberoende. Deltagarna i dessa grupper har också gett varandra stöd i fall där våld förekommit i hemmet, delat resurser för ökat ekonomiskt oberoende och tagit mer plats i traditionellt manliga forum.

Tack vare att kvinnor börjat ta mer plats har nu Food Sovereignty Campaign, rörelsen för landlösa, småskaliga bönder, startat en kampanj som heter "1 kvinna – 1 hektar" som hela rörelsen ställer sig bakom. Denna uppmärksammar kvinnors ofördelaktiga position i den nationella process som distribuerar landrättigheter.

I Zimbabwe har ZIMCodd och ABDO samarbetat kring att ge stöd till befolkningen i området Matopo, ABDO genom studiecirklar kring levnadsvillkor och matsäkerhet och ZIMCodd genom medvetandegörande kring konstitutionella rättigheter. Runt 100 småskaliga jordbrukare har startat en producentförening och har 2015 genom denna kunnat försvara sina landrättigheter och på så sätt förhindrat att deras mark har tagits ifrån dem.

I Sverige har Afrikagrupperna ordnat seminarieserier med fokus på rätten till Afrikas resurser på universitet, högskolor, studieförbund och föreningar i Stockholm, Södertörn, Uppsala, Örebro, Göteborg, Lund, Helsingborg, Umeå, Malmberget, Jokkmokk samt i riksdagen och i Almedalen. Nonhlanhla Mngomezulu från Afrikagruppernas partnerorganisation groundWorks i Sydafrika bjöds in till Sverige. Hon bor i ett av de mest förgiftade områdena i världen och är aktiv i en lokal förening som verkar för att minska kolindustrins negativa effekter på lokalbefolkningen vad gäller tillgång till rent vatten, luft och mark som går att odla. Vi bjöd också hit Sheila Rafi, Natural Resource Manager på partnerorganisationen Livaningo. Hon är engagerad i arbetet mot landgrabbing i Moçambique.

Nonhlanhla Mngomezulu i samspråk med de samer som samlas på riksbron varje torsdag förmiddag för att demonstrera mot gruvbolagens exploatering av deras mark och miljö. Foto: Marja Wolpher

Utöver seminarierna har vi ordnat möten med forskare på universiteten med våra afrikanska gäster och möten med andra organisationer och med tjänstemän på UD samt politiker från riksdag och EU-parlamentet för att diskutera hur EU:s och Sveriges handels- och investeringspolitik påverkar de afrikanska ländernas möjlighet att dra vinning av sina naturresurser.

Under 2014 anslöt Afrikagrupperna till kampanjen för schyssta pensioner för att motverka att svenska pensionspengar investeras i bland annat fossila bränslen och för att hänsyn till mänskliga rättigheter ska tillgodoses i de investeringar som görs. 2015 intensifierades det arbetet. I juni kom riksdagens pensionsgrupp med sitt nya lagförslag för styrning av AP-fonderna. Inför det lyfte vi frågan om AP-fondernas investeringar i företag som utvinner råvaror i det ockuperade Västsahara och i länder i södra Afrika på en hearing i riksdagens utrikesutskott, samt på en konsultation om regeringens nya handlingsplan för företag och mänskliga rättigheter. Vi arrangerade ett riksdagsseminarium och två seminarier i Almedalen med fokus på AP-fondernas nya riktlinjer.

Afrikagrupperna kampanjar för schyssta pensioner i Almedalen under politikerveckan. Foto: Marja Wolpher

Marja Wolpher informerar om Kampanjen Schyssta pensioner i Almedalen. Foto: Cecilia Abrahamsson

Vi kunde konstatera att de argument vi lyft i kampanjen fått genomslag i lagförslaget som hade ett helt annat hållbarhetsfokus än tidigare riktlinjer, även om det fortfarande fanns skrivningar att förbättra. Vi följde upp förslaget med remissvar och debattartiklar under hösten. Tyvärr beslutade regeringen att dra tillbaka förslaget på grund av andra delar och vi jobbar nu vidare för att få dem att ta upp hållbarhetsfrågorna igen.

På bokmässan hade vi en välbesökt monter med fokus på mat och frö och sålde produkter för 25 tkr. Vi arrangerade tre seminarier och deltog som talare på ett seminarium som Jordens Vänner arrangerade om landgrabbing i Moçambique, tillsammans med en representant från vår partnerorganisation Justica Ambiental

Målen och arbetet inom detta tema bidrar till att uppfylla Afrikagruppernas syfte - att Sveriges och EU:s politik leder till att befolkningen i Afrikagruppernas verksamhetsländer har möjlighet att påverka politiska beslut och har inflytande i globala institutioner

Rättigheter, arbets- och levnadsvillkor

Inom temat rättigheter, arbets- och levnadsvillkor arbetar Afrikagrupperna för att partnerorganisationer och dess målgrupper ska agera för bättre arbetsvillkor för kvinnor och män samt ställa krav på basal service och rättigheter för marginaliserade grupper och för kvinnor som är särskilt utsatta för genusrelaterade maktstrukturer. Partnerorganisationerna och dess målgrupper agerar också för miljö- och klimaträttvisa samt för att den negativa påverkan på miljön och klimatet för partnerorganisationernas målgrupper ska vara så liten som möjligt. Afrikagrupperna har arbetat för en ökad medvetenhet hos våra målgrupper om relationen mellan arbets- och levnadsvillkor, konsumentmakt och hållbar utveckling.

I Namibia har LaRRI gett stöd till hushållsarbetare (domestic workers) att organisera sig och registrera den fackliga organisationen *Namibian Domestic and Allied Workers Union*. Att organisera denna yrkesgrupp har varit mycket svårt då det handlar om arbete som äger rum i människors privata hem. Detta är en stor framgång då man i och med registreringen fått en formell status och är en erkänd yrkesgrupp som har rätt till en minimilön. LaRRI har också gett stöd till utveckling och träning av ledare för att stärka den nya fackföreningen. Det konkreta stödet har lett till att 1040 personer nu är anslutna till fackföreningen från att bara ha varit några få medlemmar för ett par år sedan.

I samband med att minimilönen fastställdes till 1280 Namibiska dollar av arbetsmarknadsdepartementet, sattes också en SMS-linje upp dit hushållsarbetare kan rapportera missförhållanden. Denna linje har använts flitigt under året.

Fackföreningens arbete framåt handlar om att öka antalet medlemmar och höja minimilönen. Man jobbar också mycket med stöd till de arbetare som vill lämna sektorn, vidareutbilda sig eller söka sig till andra jobb.

Nelie Kahua, ordförande för NDAWU utanför LaRRIs kontor i Windhoek. Foto: Agnes Nygren

LaRRI finns alltid där för oss och det är sannolikt att vi inte skulle existera idag om det inte vore för dem, säger generalsekreteraren för NDAWU (Namibian Domestic and Allied Workers Union) Nelie Kahua.

-Det här är fortfarande en sektor där det förekommer många övergrepp men detta är ett steg i rätt riktning. Den milstolpe som minimilönen innebär tvingar arbetsgivaren att betala övertid, vara tydlig med vilket arbete som ska utföras och skriva ett arbetskontrakt med den anställde. Erkännandet ger också styrka till arbetarna att stå upp för sina rättigheter och rapportera övergrepp.

NDAWU har en ovanlig men progressive tanke kring hur arbetet framåt ska se ut.

-När jag hade arbetat som en hushållsarbetare i 12 år tänkte jag "Gud gav mig två händer som jag använder I ett annat hushåll medans jag negligerar mitt eget". Jag hade inget att visa upp, jag hade inte lyckats spara ihop till någonting. Det var då jag slutade. Jag startade mitt eget företag och senare blev jag vald till generalsekreterare. Detta är en sektor som alltid kommer att vara exploaterad. Som fack är vi ansvariga för att rekrytera och serva våra medlemmar men lika viktigt är det att kunna erbjuda alternativ till ett bättre liv. Därför utvecklar vi nu workshops för att våra medlemmar ska kunna starta eget. Om de vill lämna den här sektorn och göra någonting eget kommer vi att finnas där för att stödja dem.

Under 2015 frös den Zimbabweiska regeringen alla löner i landet och det gavs inte utrymme till några löneförhöjningar. Många arbetsgivare försökte sänka lönerna, men GAPWUZ lyckades förhandla så att de tidigare fastslagna minimilönerna kunde behållas. En annan stor framgång som GAPWUZ rapporterar är att de i sitt arbete med att förhindra barnarbete lyckades att få 96 flickor och 104 pojkar att gå från jordbruksarbete till att börja eller fortsätta med sin skolgång.

Khanya College arrangerar sedan 1999 en årlig aktivistskola i Sydafrika som syftar till att vara en plats för aktivister där de kan debattera, diskutera och nätverka. 2015 samlades 58 deltagare (27 män och 31 kvinnor) från Sydafrika, Malawi, Zambia, Zimbabwe och Indien för att lära sig att kritiskt granska och förstå politiska program. Bettie Fortuin, aktivist inom den sydafrikanska organisationen Women on Farms (WoF) som arbetar för kvinnliga lantarbetares rättigheter, var en av deltagarna och hon deltog för tredje gången.

"Varje gång jag kommer hit lär jag mig någonting nytt som hjälper mig i mitt arbete med kvinnogrupperna där hemma. Khanya har givit mig självförtroende, mod. Jag vet mycket mer nu och jag kan till och med stå inför en grupp och prata. Det är tack vare den här organisationen. Jag kom ut ur mig själv och nu kan jag till och med prata med presidenten utan att bli blyg. Många andra kvinnor känner likadant."

Bettie berättar vidare att Khanya College har gjort att hon börjat läsa och skriva. "Nu förstår jag lagarna bättre. Jag kan läsa dem och förstå. Jag förstod inte det här med kapitalism förut. Nu kan jag ställa mig framför någon och förklara det för dem."

När Bettie kom hem från sin första aktivistskola satte hon sig ned och skrev sitt livs historia. Sedan samlade hon tillsammans med sin organisation in kvinnliga lantarbetares och sexarbetares historier och sammanställde dessa i en bok kallad 'Ingen borde vara förtryckt'. "Jag var en del av den boken. Det gör mig så stolt."

Bettie Fortuin, aktivist inom den sydafrikanska organisationen Women on Farms (WoF) på Khanya Colleges Winter School.
Foto: Anna Svensson

I Sydafrika har också partnerorganisationen ILRIG gett stöd till lantarbetarfacket CSAAWU (som också är aktiv i rättvis vinhandel-kampanjen) kring kvinnligt deltagande och kvinnligt ledarskap. Detta har lett till att hälften av alla de som ingår i det beslutsfattande organet är kvinnor. En kommitté för kvinnor har också skapats för att ge utrymme att lyfta övergrepp mot kvinnor. De två event som ordnades hade deltagare på upp mot 1000 respektive 700 personer. Under dessa event fanns möjlighet att dela med sig av sina historier och erfarenheter kring övergrepp och orättvisor både i hemmet och på arbetsplatsen.

Afrikagruppernas arbete med Rättvis Vinhandel-kampanjen har fortsatt både i Sverige, Latinamerika och i Sydafrika inom kampanjgruppen för rättvis vinhandel. Vår huvudfråga är rätten till en lön som går att leva på, rätten att organisera sig och etiska koder som inkluderar arbetarorganisationer/fack och utgår från arbetarnas behov.

Bland lokalgrupperna har i huvudsak Göteborgs Afrikagrupp varit aktiv inom kampanjen. Afrikagrupperna har under året haft fortsatta möten med Systembolaget och riksdagsledamöter kring Systembolagets etiska koder, och för att de ska ta ett större ansvar i sina kontakter med vinproducenter i Sydafrika. En mindre aktion med besök på Systembolagets butiker genomfördes i samband med Alla Hjärtans Dag, där frågor om levnadslön, arbetsvillkor, sociala hänsyn hade förberetts. Systembolaget hade i förväg informerat sin personal (ca 4 000 personer) om Afrikagruppernas aktion och hade förberett dem på hur de skulle svara. Även om aktionen i sig inte var stor nåddes därmed ändå en stor grupp människor av budskapet.

I möte med Systembolagets ledning presenterades Systembolagets strategiska hållbarhetsmål (minska alkoholens skadeverkan och minskad negativ klimatpåverkan genom att använda lättviktsflaskor), mål som inte sträcker sig utanför Sveriges gränser och därmed inte berör hela leverantörskedjan, från druva till glas. Problematiken med krav på sociala, ekonomiska och miljömässiga strategiska hållbarhetsmål lyfte Afrikagrupperna både i en motion till riksdagen och i en debattartikel i *Landets Fria*.

En uppföljning av den globala vinkampanjkonferensen i Kapstaden 2013 genomfördes i Argentina i mars med deltagare från Sydafrika, Chile, Argentina och Sverige. Syftet var att fortsätta bygga internationell solidaritet för lantarbetares kamp för bättre villkor. En global arbetsplan och utkast till etisk kod med arbetarnas behov som utgångspunkt blev resultatet. Swedwatch deltog på konferensen och gjorde i samband med detta en uppföljning av den tidigare rapporten *Från druva till glas*. Uppföljningsrapporten *Ömsom vin – ömsom vatten* lanserades tillsammans med Afrikagrupperna och Latinamerikagrupperna i september. Resultaten visar att Systembolaget förbättrat sitt hållbarhetsarbete men att de skulle kunna göra mer, bland annat genom att förstärka dialogen med lokala arbetarrepresentanter.

Bild från aktionsdagen i februari Foto: Sanna Ström

Målen och arbetet inom detta tema, men också arbetet inom temat kring handel och naturresurser, bidrar till att uppfylla Afrikagruppernas syfte - *att människor i Afrikagruppernas verksamhetsländer har möjlighet att försörja sig på ett sätt som är långsiktigt hållbart med hänsyn till ekonomi, miljö och rättvisa.*

Organisationsutveckling

Afrikagrupperna har också ett program för organisationsutveckling riktat mot våra partnerorganisationer. Målet med detta är att ge ett generellt stöd i att utveckla och förbättra partnerorganisationernas kapacitet i att planera, driva och följa upp sin verksamhet. Afrikagruppernas finansiella stöd går till organisationernas hela verksamhet varför det också är viktigt för oss att stärka organisationernas institutionella kapacitet liksom att skapa möjligheter till utbyten, erfarenheter och gemensamma aktioner med likasinnade organisationer. Afrikagrupperna ser stödet till organisationsutveckling som ett led i att stärka det civila samhället i södra Afrika.

I syfte att stärka kapaciteten kring finansiell rapportering hos partnerorganisationerna besökte under året Afrikagruppernas controller flera partnerorganisationer i Sydafrika där finansierings- och controllerfrågor diskuterades vilket ledde till en förbättring i den ekonomiska rapporteringen.

Miljö och klimat är ett av områdena som vi fortsatt att jobba tillsammans med under året. groundWork arrangerade en tre veckor lång utbildning i klimaträttvisa där personal och aktivister från partnerorganisationerna SPP, ADRA, Justiça Ambiental och Livaningo deltog. En aktiv medlem från Afrikagrupperna i Sverige fick också möjlighet att delta i utbildningen.

Afrikagrupperna finansierade ett fem dagar långt utbyte mellan lantarbetare och småskaliga jordbrukare som är aktiva inom kampanjen kring matsuveränitet och knutna till SPP i Sydafrika och UNAC i Moçambique. Under utbytet utbyttes erfarenheter och strategier för mobilisering diskuterades. Detta tar organisationerna med sig i sitt engagemang framåt i den gemensamma kampanjen.

Under 2015 samarbetade UNAC, Justiça Ambiental och Livaningo kring att ta fram en granskningsrapport om företaget Green Resources som beskriver sig som den största investeraren i trädplantage på den Afrikanska kontinenten. Green Resources är ett norskt företag som gick samman med Global Solidarity Forest Fund (GSFF) 2013. GSFF initierades av Västerås Stift och har varit hårt kritiserat bland annat för hur dotterbolaget Chikweti bedrivit verksamheten i Niassa. UNAC och Justiça Ambiental har i tidigare rapporter lyft Chikwetis brist på dialog med lokalbefolkningen och de konflikter som uppstått på grund av plantagen. 2015 års rapport kommer att lanseras under första halvan detta år och resultaten kommer att delges de lokalsamhällen som påverkas av Green Resources trädplantage. Juridisk hjälp har också getts till de lokalsamhällen som har blivit av med sin mark på grund av Green Resources.

Målen och arbetet inom detta tema bidrar till att uppfylla Afrikagruppernas syfte - *Att samhällen och våra partnerorganisationer i våra verksamhetsländer ska vara jämställda och demokratiska.*

Lokalgruppernas arbete - Bilden av Afrika och spridning av kunskap

Förutom våra tematiska frågor har Afrikagrupperna som mål att i Sverige sprida kunskap generellt om södra Afrika och utvecklingsfrågor. Detta gör vi genom seminarier, kurser, utställningar, reportage och artiklar samt genom att finnas med i sammanhang där globala utvecklingsfrågor diskuteras och debatteras, inte minst genom våra lokalgrupper.

Afrikagruppernas lokalgrupper är mycket aktiva och det pågår många spännande och intressanta aktiviteter och samarbeten runt om i Sverige. Under 2015 fanns det 10 lokala Afrikagrupper i Sverige: Falun, Gävle, Göteborg, Linköping, Stockholm, Södertälje, Täby, Uppsala, Ådalen och Örebro. Under början av 2016 har ytterligare en grupp startats i Malmö. Genom gruppernas alla aktiviteter har vårt budskap nått omkring 6 000 personer i personliga möten och cirka 25 000 via utskick, sociala media och media runt om i landet. Nedan följer en sammanfattning av lokalgruppernas engagemang.

Västsahara

De flesta av Afrikagruppernas lokalgrupper är aktiva i kampen för ett fritt Västsahara och har under året lyft denna fråga på olika sätt. Exempel på aktiviteter är fotoutställning och seminarium samt deltagande i Africa Days på Högskolan i Dalarna båda evenemangen med medverkande från Polisario arrangerat av Falu Afrikagrupp. I Gävle, Södertälje och Göteborg arrangerades informationsmöten om Västsahara i samband med maratonlöparen Salah Amaidans besök. Göteborgs Afrikagrupp presenterade en utställning om Västsahara som sedan visades på flera bibliotek i och runt Göteborg. Man arrangerade också ett författarbesök på Världskulturmuseet, en stödfest för ett fritt Västsahara samt ett panelsamtal med två riksdagspolitiker. I samband med Urkultfestivalen i Näsåker arrangerade Ådalens Afrikagrupp ett lopp för att uppmärksamma den 40-åriga ockupationen av Västsahara.

Från centralt håll har Afrikagrupperna lyft frågan om Sveriges erkännande av Västsahara i utrikesutskottet. Vi har även deltagit i runda bordssamtal med andra svenska aktörer i frågan samt samarrangerat ett seminarium om Västsahara i Riksdagen.

Lokalgruppernas aktivism samt Afrikagruppernas övriga lobbyarbete kring Västsahara bidrar till att uppfylla vårt ändamål - att Sveriges och EU:s politik leder till ett fritt och självständigt Västsahara.

"Jogga för ett fritt Västsahara" på Urkultfestivalen i Näsåker, Ådalens Afrikagrupp och afrikagruppare från andra delar av landet.
Foto: Henrik Kok

Insamling

Alla lokalgrupper bidrar till Södra Afrika-insamlingen genom sitt engagemang, då de flesta aktiviteter också innehåller någon form av insamling, till exempel genom försäljning, loppmarknader, aktioner och fester. Några lokalgrupper är också stödgrupper till specifika partnerorganisationer. I Falun, Södertälje, Täby, Uppsala, Linköping och Göteborg engagerade sig lokalgrupperna i insamlingskampanjen för Världens Barn. De insamlade medlen för Världens barn kan sedan Afrikagrupperna söka genom Radiohjälp. Under 2016-2018 kommer Afrikagrupperna att vara en del av kampanjen Världens Barn vilket innebär ännu större möjligheter för lokalgrupperna att engagera sig i denna insamlingskampanj. Via Radiohjälp söker vi också pengar från Musikhjälp. 2015 sändes musikhjälp från Linköping vilket engagerade lokalgruppen i Linköping.

Ylva Zetterlund, Jodie Wife, och Katarina Johansson aktiva i Göteborgs Afrikagrupp. Foto: Carina Ström

Rättvis Handel och Rättvis vinhandel kampanj

Rättvis handel är också en fråga som engagerar flera av lokalgrupperna. Både i Gävle och i Södertälje finns ett samarbete med den lokala Världsbutiken. I Stockholm och Uppsala var lokalgrupperna engagerade under den rättvisa julmarknaden ”Schysst jul”. Uppsala Afrikagrupp deltog i Fair Trade forum där Afrikagrupperna även medverkade med ett seminarium om Schysst vinhandel.

Rättvis vinhandel är en fråga som har fortsatt att engagera flera av lokalgrupperna. I Stockholm, Uppsala och Göteborg deltog lokalgrupperna i den nationella aktionsdagen ”Alla hjärtans rättvisa vin” där frågor ställdes till personal på Systembolaget både i butikerna och digitalt till Systembolagets kundtjänst kring etisk märkning och nödvändigheten av att lantarbetare på vingårdar har schyssta arbetsvillkor. I Stockholm arrangerades även en rättvis vinprovning.

Kurser, seminarier, studiecirklar och kultur

Så gott som alla Afrikagrupper har arrangerat flera seminarier under året, ofta i samarbete med universitet, högskolor och studieförbund. Både i Falun och i Gävle medverkade den lokala gruppen i olika universitets- och högskoleknutna program. Gävle Afrikagrupp arrangerade också en studiecirkel om bistånd.

Olika former av kulturella aktiviteter är en effektiv form för lokalgrupperna att nå ut på sina orter. Detta sker bland annat i form av deltagande i kulturdagar, festivaler och samarbeten med muséer. Flera grupper, bland andra Örebro och Södertälje har också arrangerat filmkvällar, filmfestivaler, och hållit litteraturcirklar i samarbete med bibliotek under året.

Andra frågor som har engagerat är handelsfrågor, stereotyper, diskriminering och rasism, hiv och Världsaidsdagen, hbtq-frågor, klimattoppmötet i Paris, Moçambiques 40-årsfirande samt utvecklingen i södra Afrika i stort.

Partnerbesök

Under året hade Afrikagrupperna besök från partnerorganisationerna groundWork, Ilrig, Justica Ambiental och Livaningo. Gästerna hade möjlighet att besöka och delta vid ett flertal av lokalgruppernas evenemang samt vid de seminarier Afrikagrupperna ordnade från centralt håll, bland annat på bok och biblioteksmässan i Göteborg.

Praktikantprogrammet

För andra året i rad genomförde Afrikagrupperna ett samarbete med Ljungskiles folkhögskola och vi kunde som samarrangör för deras ett-åriga kurs ”Globala praktikantprogrammet” erbjuda praktikplats till 12 elever hos partnerorganisationer i Sydafrika och Zimbabwe. Praktikperioden sträcker sig in i 2016 med hemresa i april och avslutas med att praktikanterna genom informationsarbete delar med sig av sina erfarenheter och kunskaper. Afrikagrupperna hade också en praktikant i egen regi på vårt kontor i Johannesburg. Förutom att vara ett stort stöd för Afrikagruppernas och partnerorganisationernas arbete på plats bidrog praktikanterna till Afrikagruppernas informationsarbete genom att blogga och koordinera kampanjaktiviteten *16 Days of Activism*.

Kampanjer

Under året genomförde Afrikagrupperna fem kampanjer. I mars uppmärksammade vi gruvindustrin och landgrabbing under temat *Vem har rätt till Afrikas resurser?* En seminarieturné genomfördes med besök i Umeå, Göteborg, Malmö, Stockholm, Uppsala och Örebro. I maj genomfördes den årliga mammakampanjen, en online-kampanj med egen kampanjsida. I juli medverkade vi tillsammans med de övriga medlemsorganisationerna i nätverket Schyssta Pensioner med seminarier och en större informationskampanj på plats under politikerveckan i Almedalen. I november var det dags för kampanjen *16 Days of Activism*, tema för året var #NoMoreMacho. De främsta kanalerna för kampanjen var vår blogg, Södra Afrika Idag och Instagram. Till sist genomfördes julkampanjen, en digital insamlingskampanj med fokus på vikten av tillgång till hälsosam mat för människor som lever med hiv.

Bilder

Afrikagrupperna har ett stort behov av bilder från vår och våra partnerorganisationers verksamhet för att kunna förmedla den verksamhet som bedrivs på ett mer tillgängligt sätt. Därför togs under hösten ett nytt online-bildarkiv fram, afrikagrupperna.exigus.se. Bildarkivet samlar bilder och tryckt material. Afrikagrupperna publicerar endast bilder där vi har namn på personen på bilden och på fotografen, där det finns en koppling till någon av våra partnerorganisationer och där vi har tillåtelse att använda bilderna.

Under året hade Afrikagrupperna 296 pressklipp, vilket är en ökning med 61,7 % från 2014. De nyheter som genererade flest pressklipp var Omvärldens årliga lönestatistik, Världens barn- insamlingen, avräkningar av biståndsbudgeten, We Are One-galan och vårt arbete med kampanjen Schyssta Pensioner. Under året medverkade vi även i tv vid två tillfällen, och i radio vid tre tillfällen (kommentar på biståndsnedskärningar och xenofobi-attacker i Sydafrika). Vår partnerorganisation Justiça Ambiental deltog även i direktsändning i Musikhjälpen under Radiohjälpens kampanjvecka i december.

Agera

Under 2015 har Agera fått ett nytt utseende anpassat efter Afrikagruppernas nya grafiska profil. Med en upplaga på 11 500 når vi ut till samtliga medlemmar och givare samt till ett flertal institutioner med vårt budskap, berättelser från våra partnerorganisationer och resultat från vår verksamhet.

Konsultationer

Afrikagrupperna blev under året kontaktade för att ge synpunkter kring frågor som gäller Afrika, de frågor vi jobbar med eller kring utvecklingssamarbete generellt. Afrikagrupperna var en av tre organisationer statsminister Stefan Löfven bjöd in till möte för att höra mer kring hur vi ser på utvecklingen i Afrika och civilsamhällets roll inför den resa han gjorde till AU-mötet i början av förra året.

Vidare har Afrikagrupperna varit engagerat i civilsamhällets konsultationer kring Sveriges arbete med framtagandet av FNs Agenda 2030 för en hållbar utveckling.

Vi har aktivt deltagit i Konsumentminister Per Bolunds plattform för att göra Sverige till första Fair Trade nation och vi har också varit aktiva i konsultationer kring framtagandet av handlingsplanen för företag och mänskliga rättigheter. Som en del av översynen av Sveriges Västsaharapolitik träffade vi UD:s utredare Fredrik Florén.

Afrikagrupperna var remissinstans till UD:s kommande strategier för stöd till civilsamhällesorganisationer och anslaget för information- och kommunikation i utvecklingssamarbetet och vi har lämnat remissvar på pensionsgruppens föreslagna nya regelverk för AP-fonderna.